

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum omne sacandalum sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ad hoc requiruntur, & ideo consecratio quæ fit in professione religionis habet essentialiter annexum votum continentie: propter quod sicut non potest fieri quod semel consecratus deo per professionem religionis non maneat consecratus, sic non potest fieri quod post votum continentie tali benedictione consecratus professus possit trans ferri ad contrarium actum matrimonii.

7 Quicquid de conclusione fit, ratio tamen non cogit. Quod enim dicitur in maiori quod illud quod est semel consecratum domino non potest in alios vius commutari, verum est passim & indifferenter, potest tamē in casu pro magna utilitate vel necessitate: unde David & qui cum eo erant comederunt panes domino consecratos, nec tamen peccaverunt, quia necessitas excusavit eos, ut habetur. 1. Regum. 21. Et hodie si quis laicus periculose sitiret, nec haberet in quo biberet nisi in calice consecrato, non peccaret si in eo biberet. Et si in talibus excusat necessitas personalis, fortiori ratione utilitas communis: & sic videtur dicendum in proposito quod consecratus domino per votum continentie solennizatus potest dispensari ad matrimonium propter bonum commune. Quod etiam dicitur in minori quod per solenne votum continentie consecratur quis domino, potest dici quod illa consecratio quæ fit in sacri ordinis susceptione, & professione religionis omnino se habet extrinsecè & indistinctè seu accidentaliter ad votum continentie, & hoc ipsi concedunt de consecratione quæ est in susceptione sacri ordinis. Idem etiam videtur de benedictione quæ est in professione religionis, quia ad professionem nulla benedictio ex necessitate requiritur, sed solum emissio voti in manu prelati: & quia si nulla adderetur benedictio vera esset professio, & æque obligaret apud Deum & homines sicut habita benedictio, quemadmodum dicitur de eo qui manet in religione transacto anno probationis, qui reputatur verè professus absque benedictione aliqua: quando etiam benedictio additur, illa magis respicit votum obedientie quam continentie, quia est benedictio habitus qui est signum quod deferretes similem habitum vivit in simili obedientia, propter quod videtur quod sicut potest dispensare in voto continentie solennizato per susceptionem sacri ordinis, ita quando solennizatur per professionem religionis.

8 Ideo potest aliter dici quod in voto continentie quasi licet quod solennizato potest Papa dispensare propter bonum commune, si ex tali dispensatione debeat tale bonum provenire. Cuius ratio est, quia sicut dictum fuit à principio, huic dispensationi non obstat nisi excellentia materis, si non possit fieri recompensatio & solennitas adhibita. Primum non obstat, ut satis fuit prius declaratum, nec secundum ut amplius declarabitur, quare &c. Quod enim voti solennizatio non obstat quin tale votum sit dispensabile, patet considerando quid solennitas addat ad votum, addit enim solum perfectionem quandam accidentalem: sicut enim in sacramentis & ceteris rebus differunt ea que sunt de necessitate ab his que sunt de solennitate, ita & in votis, utrobique enim res est perfecta essentialiter exclusa solennitate, ita quod solennitas non addit, nisi quandam decorem accidentalem, ut superius pluries dictum fuit in sacramentis: cum ergo votum essentialiter sit promissio, ac per hoc quædam obligatio, quicquid obligationis est in voto, totum est ibi exclusa solennitate. Est autem in voto duplex obligatio. Una solennis promissionis postquam res non debet alteri tradi, & hæc est in voto solenni. Alia est promissionis & traditionis rei promissæ postquam res non potest alteri tradi, cum primus iam sit adeptus dominium rei, & hoc est in voto perfecto. Essentialiter enim perficitur votum, cum sit quædam promissio in hoc quod res promissa traditur. Et ex hoc habet votum quod dirimat matrimonium contractum, ut prius dictum fuit, etiam si nulla solennitas adderetur, quæ quando additur nihil obligationis addit, sed solum quandam decorem. Ex quo potest sic argui: illud sine quo votum est essentialiter perfectum, nec addit voto aliquam obligationem non impedit quin in voto possit fieri aliqua dispensatio, sed solennitas voti est huiusmodi, ut declaratum est, ergo non impedit quin in voto continentie quantumcumque solennizato possit dispensari.

9 AD primum arg. dicendum, quod sicut non est inconveniens post matrimonium consummatum alteri mori, &

sic matrimonium dissolvi: & nihilominus si mortuus suscitaretur posset contrahere cum alia, prima manente, sic non est inconueniens quod post matrimonium initiatum, & per ingressum religionis tanquam per mortem spiritualem solutum (si etiam religiosus per dispensationem suscitetur ad vitam civilem) quod contrahat cum altera prima vivente, nec propter hoc habet plures uxores, sed vnam tantum, quia cum prima fuit solum matrimonium.

10 Ad secundum dicendum quod intellectus decretalis est quod Papa non potest cum talibus dispensare, aut quia non potest passim, & pro libito voluntatis, sed solum pro magnis causis, & arduis recompensantibus votum continentie solennis, aut quia non potest dispensare in istis, supposito quod religiosus maneat religiosus, quia hoc implicat contradictionem: sed ipse potest facere de religioso non religioso sum, & per consequens in votis religionis dispensare, quando hoc exigit necessitas vel evidens utilitas ecclesie.

11 AD primum arg. alterius partis dicendum est quod continentia non potest vergere in periculum corporis, sicut abstinentia: quia abstinentia est ab his que dicuntur pertinent ad conservationem corporis, sed continentia est ab his que pertinent ad multiplicationem speciei. Et ideo continentia non potest esse in periculum persone, sicut abstinentia, quin possit illi periculo per aliud remedium subueniri.

12 Aliud argumentum bene concludit propositum.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum omne scandalum sit peccatum.

Thom. 2. 2. q. 43.

DEinde quaeritur de scandalo. Primum vtrum omne scandalum sit peccatum. Et videtur quod non, quia nullum peccatum procedit ex pietatis affectu, quia non potest arbor bona fructus malos facere Mat. 7. sed aliquod scandalum videtur processisse ex affectu pietatis, illud scilicet de quo dixit dominus Petro, scandalum mihi est, ubi dicit Hieronymus, quod error Apostoli de pietatis affectu veniens nunquam incontinentium videtur esse diaboli, ergo non omne scandalum est peccatum.

2 Item Mat. 15. dicitur quod Pharisei ex verbo Christi scandalizati fuerunt, sed Christus nunquam aliquod peccatum fecit, ut dicitur Pet. 2. peccatum non fecit vllum, ergo non omne scandalum est peccatum.

3 IN contrarium est quod dicit glosa Mat. 17. quod scandalum est dictum vel factum minus rectum præbens alteri occasione ruinæ, sed omnis actus carens debita rectitudine est peccatum, ergo &c.

4 RESPONSIIO. Videnda sunt tria. Primum est quid sit scandalum. Secundum est, an omne scandalum sit peccatum. Tertium est, an sit speciale peccatum.

5 Quantum ad primum sciendum est sicut Hiero. dicit (exponens illud Mat. 15. scitis, quia Pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt) scandalon Græcè, nos offensionem vel ruinam, vel impactionem pedis possumus dicere: obex enim quod alicui ponitur in via corporali cui impingens disponitur ad ruinam dicitur scandalum, similiter in processu viae spiritualis illud quo aliquis disponitur ad ruinam spiritualem dicitur scandalum, tale autem est verbum, vel factum minus rectum quo aliquis sua admonitione vel exemplo trahit alterum ad peccandum. Et ideo scandalum spiritualiter sumptum, est dictum vel factum minus rectum præbens alteri occasione ruinæ, ut dictum est: & quia actus sumunt rationem ex obiecto, aliquis in re vel dispositio ad ruinam sequens ex alterius dicto vel facto dicitur scandalum, sed passivum, primum vero actuum dicitur. De quo sciendum est quod dictum, vel factum potest esse alteri occasio peccandi dupliciter, vno modo per se, alio modo per accidens, per se quidem quando aliquis intendit suo malo verbo vel facto alium ad peccandum inducere vel etiam si ipse hoc non intendat, tamen ipsum factum est tale quod de sui ratione habet, ut sit inductivum ad peccatum, ut potest cum aliquis publice facit peccatum, vel aliquid quod habet similitudinem peccati, & tunc ille qui hoc facit proprie dat alteri occasionem ruinæ, potissimum quando hoc intendit, unde vocatur scandalum actuum. Per accidens verò verbum vel factum vnius est alteri causa peccandi

Vide Cate. 22.
q. 22. ar. 11.

peccandi quando præter intentionem operantis & conditionem operis inducitur aliquis male dispositus ad peccandum. puta cum quis inuidet bonis aliorum, & tunc ille qui facit talem actum rectum non dat alteri occasionem peccandi, sed alius fumit. & ideo hic est scandalum passiuum sine actiuo, quia ille qui recte agit non dat occasionem ruinae quam alter patitur. Contingit ergo quandoque quod simul sit scandalum in vno actiuo & passiuo in altero. puta cum ad inductionem vnius alius peccat, quoadque verò est passiuum sine actiuo, vt cum aliquis inducit alium verbo vel facto ad peccandum & ille non cõsentit: quandoque verò est passiuum sine actiuo, vt iam dictum est & sic patet primum, scilicet quid sit scandalum, & qualiter distinguitur in actiuum & passiuum.

Tho. ar. 2. 6. Quantum ad secundum sciendum est quod scandalum passiuum nunquam est sine culpa scandalizati, nec actiuum sine culpa scandalizantis, sed passiuum quandoque est sine culpa scandalizantis, & actiuum sine culpa scandalizati. Primum patet: quia omnis ruina spiritualis est peccatum in eo qui ruat, sed scandalum passiuum est spiritualis ruina scandalizati, ergo est peccatum in eo. Secundum patet: quia omne scandalum actiuum vel est peccatum vel habet speciem peccati: si sic, habetur propositum, si verò non sit de se peccatum, sed habet de se speciem peccati, vt comedere idolothytum coram infirmis debet ex charitate dimitti ad cauendum lesionem proximi, & qui nõ dimittit contra charitatem agit, sicut dicit Apostolus Rom. 14. Si propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundum charitatem ambulat, ergo omne tale scandalum est peccatum in facientibus ipsum. Tertium patet ex dictis in primo articulo, quia quandoque est scandalum actiuum sine passiuo & passiuum sine actiuo.

Tho. ar. 3. 7. Quantum ad tertium dicendum quod scandalum passiuum nõ est speciale peccatum, nec scandalum actiuum quando est præter intentionem scandalizantis, quod patet vnicò medio: quia ex dicto & facto vnius contingit ruere alium in factum vel dictum simile, sed hoc potest esse in vtroque, scilicet in principali agente & imitante secundum quodlibet genus peccati, nec est ibi specialis circumstantia trahens ad determinatam speciem peccati, ergo scandalum passiuum & actiuum quod est præter intentionem agentis non est speciale peccatum: scandalum verò actiuum quando est ex intentione agentis est speciale peccatum, quia quod opponitur speciali virtuti est speciale peccatum, sed scandalum actiuum cum procedit ex intentione agentis opponitur speciali virtuti, scilicet charitati prout imperat correctione fraternam, scandalizans enim intendit alium corrumpere, sicut corripientes alium emendare, ergo tale scandalum est speciale peccatum: & sic scandalizans dupliciter peccat, scilicet ex genere prauo operis, & ex intentione peruersi finis.

8. AD primum arg. dicendum quod scandalum non fumitur ibi proprie, sed largè pro quolibet impedimento, volebat enim Petrus passionem Christi impedire & ex quodam pietatis affectu non intendens, nec ex verbo suo inducens Christum ad aliquid illicitum, sed ignorans diuinum secretum.

9. Ad secundum dicendum quod scandalum Phariseorum fuit passiuum tantum cui non respondit in Christo aliquod scandalum actiuum, & ideo ipsi peccauerunt non autem Christus.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum bona spiritualia sint dimittenda propter scandalum.

Tho. 2. 2. q. 43. art. 7.

Secundò quæritur vtrum bona spiritualia sint dimittenda propter scandalum. Et videtur quod sic, quia Hieronymus dicit quod dimittendum est propter scandalum omne quod potest dimitti salua triplici virtute, scilicet veritate, iustitiæ & doctrinæ, sed multa bona spiritualia possunt dimitti salua hac triplici virtute, sicut adimpletio cõsistorum & largitio elemosynarum, alioquin semper peccarent qui ista bona prætermitterent, ergo ista sunt propter scandalum dimittenda.

2. Item doctrina sacra, correctio fraterna, punire delin-

ta sunt quedam opera spiritualia, & tamen sunt propter scandalum dimittenda, ergo &c. Minor patet de doctrina quod sit dimittenda propter scandalum, quia Mat. 7. dicitur: nolite sanctum dare canibus, neque margaritas vestras spargatis ante porcos, ne conuersi corrumpant vos. Correctio enim etiam fraternam dicit Aug. dimittendam propter scandalum, primo de ciui. Dei, similiter & punitio peccatorum dimittenda est vbi timetur schismatis periculum, vt dicit August. in epistola contra Permenianum, quare &c.

3. IN contrarium est quod dicit Greg. super Ezech. & allegatur extra de remi. Si de veritate scandalum fumitur, vtilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur, sed bona spiritualia maxime pertinent ad veritatem, ergo non sunt prætermittenda propter scandalum.

4. RESPONSIO. Quæstio ista locum non habet de scandalo actiuo, quia scandalum actiuum est dictum vel factum malum, vel habens speciem mali, sed bona opera spiritualia non sunt mala, quia iam non essent bona, nec habent speciem mali, cum pertineant ad necessitatem salutis, vel ad eius perfectionem, ergo non possunt cum scandalo actiuo fieri. Restat ergo vt solū intelligatur quæstio de scandalo passiuo. Et circa hoc videnda sunt duo. Primum est an opera spiritualia sint dimittenda ne alius scandalizetur. Secundum est an bona temporalia sint dimittenda ei qui vult ea accipere vel non repetenda ab eo qui iam habet, si timeatur eius scandalum.

5. Quantum ad primum sciendum est quod quedam bona spiritualia sunt de necessitate salutis, quæ non possunt prætermitti sine peccato mortali, alia verò sunt super erogationis. Prima nõ debent prætermitti propter quodcumque scandalum, quia nullus debet peccare mortaliter, vt aliquis viret quodcumque peccatum: quia secundum ordinem charitatis quilibet tenetur plus sibi quam alteri, sed prima bona non possunt prætermitti sine peccato mortali cum sint de necessitate salutis, ergo &c. Circa verò bona super erogationis, vt est ingressus religionis vel quæcumque alia quæ non sunt de necessitate salutis, distinguendum est de scandalo quod ex eis oritur, quia aut procedit ex malitia, vt cum aliqui dicunt se scandalizatos & in aliis scandala suscitant ad impediendum talia bona, & hoc est scandalum Phariseorum qui de doctrina domini scandalizabantur Mat. 18. & Apostolus Rom. 9. & 1. Corint. 8. & tale scandalum contemnendum est exemplo domini, nec propter ipsum aliquod bonum opus super erogationis est dimittendum. Et tale est frequenter scandalum propinquorum carnalium de ingressu religionis, de quo Hiero. ad Eliodorum dicit: Licet in limine iaceat pater, per calcatum patrem perge, & fixis oculis ad vexillum crucis euoia. Solum pietatis genus est in hac re crudelem esse. Quandoque verò scandalum procedit ex infirmitate vel ignorantia, quod docet dominus vitare Mat. 18. & Apostolus Rom. 14. & 1. Cor. 8. & propter tale scandalum vitandum bona spiritualia quæ non sunt de necessitate salutis vel sunt occultanda, vel ad tempus differenda, quousque reddita ratione instruantur: alii quod non debent ex talibus scandalizari, sed potius adificari. Si autem post redditam rationem & debitam institutionem adhuc scandalum duret, iam videtur ex malitia procedere & non ex ignorantia: & tunc nihil de prædictis est propter tale scandalum dimittendum, & sic patet primum.

6. Quantum ad secundum distinguendum est: quia bona temporalia aut sunt nostra, aut sunt nobis commissa ad conseruandum, vt ea quæ sunt disposita: vel ad conseruandum & dispensandum pro communitate, sicut bona ecclesie committuntur prælati & rectoribus reipublicæ. Si autem sint commissa ad conseruandum vel dispensandum, tunc propter nullum scandalum sunt dimittenda vsurpantibus, sed sunt repetenda saluis debitis circumstantiis quæ debent in talibus obseruari. Cuius ratio est quia fidelis custodia & dispensatio talium incumbit his quibus commissa est ex necessitate præcepti, & ideo sicut præceptum non est omittendum propter scandalum, sic nec illud. Si autem sint nostra, tunc sicut prius aut scandalum oritur ex malitia alicuius alienum volētis vsurpare vel detinere.